

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1To/28/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8615010226
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 11. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Pirkovská
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8615010226.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Evy Pirkovskej a sudcov JUDr. Vladimíra Monoka a Mgr. Iva Maruščáka na neverejnom zasadnutí konanom dňa 8.11.2016, v trestnej veci proti obž. L.. Ľ. Z. a spol. pre spolupáchateľstvo prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 20 k § 246 Tr. zák., o sťažnosti okresného prokurátora proti uzneseniu Okresného súdu Svidník sp. zn. 1T/170/2015 zo dňa 20.5.2016 takto

rozhodol:

Podľa § 194 ods. 1 písm. b/ Tr. por. z r u š u j e napadnuté uznesenie a okresnému súdu ukladá, aby vo veci znova konal a rozhodol.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd podľa § 280 ods. 2 Tr. por. trestnú vec proti obž. L.. Ľ. Z. C. J. F. pre spolupáchateľstvo prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 20 k § 246 ods. 1 Tr. zák. vedenú na tamomšom súde pod sp. zn. 1T/170/2015 pre skutok, ktorý mali spáchať tak, že:

dňa 21.2.2015 v čase od 23.30 hod. do 00.30 hod. dňa 22.2.2015 obaja po tom, čo sa dozvedeli, že v obci F. L., S.. R. bol odhalený pamätník Dr. Vasiľovi Biľákovi po predchádzajúcej vzájomnej dohode pricestovali na motorovom vozidle do obce F. L. pred budovu obecného úradu, kde bol pamätník (busta) umiestnený a následne spoločným konaním pylón a na ňom umiestnenú bustu pomaľovali červenou farbou, ktorú si na tento účel doniesli so sebou, pričom na pylón napísali hanlivé slovo („SVIŇA“), kde potom si výsledok svojho konania fotograficky zadokumentovali a pred pomaľovaným pamätníkom sa aj odфотографovali, čím svojím spoločným konaním spočívajúcim v znehodnotení pamätníka spôsobili pre F. K. F. R. R. R. Y. J., N. R. XXXX/XX ako vlastníka pamätníka škodu vo výške 1 617,10 eur,

postúpil na prejednanie Okresnému úradu Svidník ako priestupok.

Proti tomuto uzneseniu podal ihneď po jeho vyhlásení a poučení o opravnom prostriedku, priamo do zápisnice o hlavnom pojednávaní okresný prokurátor sťažnosť. V dôvodoch sťažnosti uviedol, že s právnym názorom okresného súdu, ktorý vec postúpil na prejednanie ako priestupok s tým, že stupeň nebezpečnosti konania oboch obžalovaných v danom prípade je malý, sa nestotožňuje a považuje ho za nezákonné. Pri posudzovaní miery závažnosti činu oboch obžalovaných súd pochybil, ak nezohľadnil všetky kritéria uvedené v ust. § 10 ods. 2 Tr. zák., t.j. spôsob zavinenia a pohnútku páchatel'ov. Obžalovanými deklarovaná pohnútku spočívajúca v realizácii ich ústavného práva na slobodu prejavu podľa článku 26 Ústavy Slovenskej republiky je neakceptovateľná. Ústava SR zaručuje slobodu prejavu, ako základné politické právo každého občana Slovenskej republiky. Slobodu prejavu však nemožno chápať ako ničím neobmedzenú možnosť jednotlivca prejavovať svoje názory ľubovoľným spôsobom, bez pravidiel a bez zodpovednosti, pretože rovnako ako všetky ostatné základné práva a slobody, aj uplatňovanie slobody prejavu, má svoje zákonné medze, ak ide o opatrenie na ochranu práva slobôd iných fyzických a právnických osôb, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti uplatňovanie slobody prejavu môže byť obmedzené iba zákonom. Preto aj uplatňovanie

slobody prejavu má svoje pravidlá. V prípade ich porušenia nastupuje vyvodenie právnej až trestnej zodpovednosti, ako to musí byť aj vo veci oboch obžalovaných. Obžalovaní konaním popísaným v obžalobnom návrhu, ktorým podľa ich vyjadrenia prejavili svoj názor na postavenie pamätnej busty a pylónu Dr. Vasiľovi Biľakovi, neoprávnene zasiahli do vlastníckeho práva inej osoby, úmyselne spôsobili škodu na majetku iného, v danom prípade F. R. R., F. K. Y. J.. Aj právo vlastníť majetok a právo na ochranu vlastníckeho práva patria medzi základné práva a slobody, ktoré požívajú ústavnú ochranu, rovnako ako sloboda prejavu a práve túto ochranu je štát prostredníctvom orgánov štátnej moci povinný realizovať podľa noriem trestného práva. Motívom konania oboch obžalovaných mohlo byť prezentovanie ich vlastného názoru na predstaviteľa komunistického režimu, avšak spôsob prezentácie tohto názoru možno dôvodne označiť ako spoločensky nežiaduci jav, napĺňajúci znaky trestného činu. S poukazom na preukázaný skutkový stav, na rozdiel od záveru súdu, možno jednoznačne ustáliť právny záver, že konanie oboch obžalovaných napĺňa nielen formálne, ale aj materiálne znaky skutkovej podstaty prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 246 ods. 1 Tr. zák. V konaní oboch obžalovaných išlo o útok na cudziu vec, pričom nešlo o výraz slobody prejavu, pretože ich konanie nie je možné zahrnúť pod takýto režim. Vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti nie je možné považovať ani za obmedzovanie slobody prejavu, pretože v danom prípade sa obžalovaní za svoje konanie nekriminalizujú kvôli svojmu negatívnemu postojú k osobe, ktorej bola busta odhalená, ale z dôvodu poškodzovania cudzieho majetku, čo zákonodarca skutkovou podstatou podľa § 246 ods. 1 Tr. zák. výslovne zakazuje. Poznomenáva, že súd nad rámec potrebného dokazovania vykonal aj dokazovanie činov osoby, ktorej bola busta odhalená a ktorá nebola obžalovaná, pričom predmetom dokazovania malo byť len vykonávanie dôkazov k preukázaniu, resp. nepreukázaniu naplnenia znakov skutkovej podstaty stíhaného prečinu a nie páchanie trestnej činnosti osobou, ktorej bola busta odhalená. Navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a sám vo veci rozhodol.

Krajskému súdu bol predmetný trestný spis podľa predkladacej správy predložený súčasne aj na rozhodnutie o sťažnosti poškodenej strany proti uzneseniu z 20.5.2016. K tomu je potrebné podotknúť, že z podania nachádzajúceho sa na č.l. 249 a nasl. vyplýva, že poškodená strana sa pripája k sťažnosti prokurátora, pričom okrem námietky zaujatosti samosudcu prezentuje aj svoj názor na vec. Toto podanie neposudzoval teda krajský súd ako samostatne podanú sťažnosť, nehovoriac o tom, že ust. § 280 ods. 3 Tr. por. priznáva právo podať sťažnosť proti uzneseniu o postúpení veci len prokurátorovi a poškodenej strane napokon aj navrhovala vyhovieť sťažnosti prokurátora a zrušiť predmetné uznesenie.

Na základe sťažnosti podanej okresným prokurátorom preskúmal krajský súd v zmysle ust § 192 ods. 1 Tr. por. správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj konanie napadnutému výroku uznesenia predchádzajúce a dospel k záveru, že rozhodnutie samotné, ako aj konanie ktoré napadnutému uzneseniu predchádzalo trpí vadami, v dôsledku ktorých je nevyhnutné uvedené uznesenie zrušiť.

Z dôvodoch napadnutého rozhodnutia, ale aj obsahu predloženého spisového materiálu vyplýva, ktoré konkrétne dôkazy boli v posudzovanej veci vykonané a z ktorých prvostupňový súd pri svojom rozhodovaní vychádzal.

Je zrejmé, že na hlavných pojednávaniach boli vypočutí obžalovaní J. F. C. L.. L. Z., svedkyňa P. J., svedok J. O., svedok H.. S. G.. Ako svedok bol podľa zápisnice o hlavnom pojednávaní vypočutý aj H.. J. E. a ako znalkyňa PhDr. F. L.. Za súhlasu obžalovaných a okresného prokurátora boli postupom podľa § 263 ods. 1 Tr. por. vykonané dôkazy prečítaním výpovedí svedkov K.. E. L. C. E. Š.V. a podľa § 269 Tr. por. sa súd mal „oboznámiť“ s ďalšími tam uvedenými listinnými dôkazmi, ako aj pripojeným spisom sp. zn. KRP-28/1-VYS-PO-2015.

Vo vzťahu k postupu podľa § 269 Tr. por. je potrebné uviesť, že v zmysle uvedeného ustanovenia písomné vyjadrenia a posudky, správy štátnych orgánov a ďalšie listiny, ktorými sa vykonáva dôkaz na hlavnom pojednávaní, sa prečítajú celé alebo ich časť, ktorá sa týka dokazovanej skutočnosti a umožní sa do nich nazrieť stranám a ak je to potrebné aj svedkom a znalcom. Listinné dôkazy sa teda čítajú, nie sa s nimi súd oboznamuje.

K výsluchu H.. J. E., ktorý vypovedal na hlavnom pojednávaní dňa 21.3.2016, je potrebné uviesť, že v tomto konaní bol ako svedok H.. J. E. vypočúvaný evidentne ako osoba, ktorá ako pracovník Ústavu pamäti národa spracovala odborné vyjadrenie na základe opatrenia vyšetrovateľa KR PZ, odboru

kriminálnej polície Prešov zo dňa 24.3.2015. Stalo sa tak však nie vo veci posudzovanej, ale v inej trestnej veci vedenej na tomto útvare pod ČVS: KRP-28/1-VYS-PO-2015.

Z ust. § 141 ods. 3 Tr. por. pritom vyplýva, že orgán činný v trestnom konaní alebo súd vyžiada odborné vyjadrenie alebo písomné potvrdenie predovšetkým od organizácie špecializovanej na činnosť, ktorá je obsahom odborného vyjadrenia alebo písomného potvrdenia. Táto organizácia v odbornom vyjadrení alebo v písomnom potvrdení uvedie meno osoby, ktorú možno vypočuť ako svedka k obsahu odborného vyjadrenia alebo písomného potvrdenia.

V posudzovanej veci však žiadne odborné vyjadrenie alebo písomné potvrdenie od Ústavu pamäti národa vyžiadané nebolo, to znamená, že nebola označená ani osoba, ktorá by mohla byť ako svedok vyslúchnutá k uvedenému odbornému vyjadreniu. Uvedené odborné vyjadrenie nie je ani obsahom predmetného spisu, takže výsluch svedka k dôkazu, ktorý bol vykonaný v inej trestnej veci, nemožno považovať za výsluch vykonaný v súlade so zákonom.

Obdobne je potrebné vytknúť pochybenie prvostupňového súdu pri výsluchu PhDr. F. L.. Ju okresný súd vypočul po poučení podľa § 144 ods. 1, 347 Tr. zák. ako znalkyňu, a to k obsahu „znaleckého potvrdenia“, ktoré predložila ako dôkaz v uvedenom konaní obhajoba. Ona sama pri svojej výpovedi uviedla, že podala znalecké potvrdenie, čo je podľa nej nižšia forma znaleckého posudku (takýto pojem však Trestný poriadok nepozná, takže evidentne sa môže jednať len o odborné vyjadrenie v zmysle ust. § 141 Tr. por.). Aj znalec, ktorý je ináč zapísaný v zozname znalcov totiž môže byť požiadaný o podanie odborného vyjadrenia v zmysle uvedeného ustanovenia. V takom prípade však neprichádza do úvahy jeho výsluch ako znalca, ale ako svedka tak, ako to vyplýva z vyššie citovaného ustanovenia § 141 ods. 3 Tr. por.

Ďalšou osobou, ktorá bola v priebehu hlavného pojednávania dňa 21.3.2016 ako svedok vypočutá, a to na obsah podaného odborného vyjadrenia vo vzťahu k výške škody, ktorá mala byť spôsobená, bol svedok J. O.. Procesný postup bol v tomto prípade správny. K obsahu výsluchu uvedeného svedka je však potrebné uviesť, že ani výsluchom tohto svedka sa úplne neobjasnila otázka, na základe ktorých konkrétnych skutočností bola výška škody stanovená, pretože podľa názoru krajského súdu to z odborného vyjadrenia, ktoré bolo organizáciou podané, úplne jasne nevyplýva. Nie je zrejmé, z čoho pozostávajú tam uvádzané položky, ktoré majú tvoriť spôsobenú škodu, teda náklady na uvedenie veci, ktorá bola poškodená, do pôvodného stavu, nehovoriac už o tom, že odborné vyjadrenie vychádza len z predpokladu, že busta mala byť poliata, resp. poškodená syntetickou alebo acetónovou farbou a chybou v tomto smere nepochybne je, že napriek tomu, že v čase ohliadky miesta činu sa dalo zistiť o aký druh farby ide, táto skutočnosť objasňovaná nebola.

Je zrejmé, že pre naplnenie znakov žalovaného trestného činu, teda prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 246 Tr. zák. sa nevyžaduje, aby bola spôsobená škoda, tak ako je to napr. v ust. § 245 ods. 1 Tr. zák. aspoň malá, v každom prípade, a to už aj s ohľadom na postup prvostupňového súdu prezentovaný vo výroku napadnutého uznesenia, aj výška škody, ktorá mala byť spôsobená, je jedným z kritérií, ktoré umožňujú robiť záver o závažnosti činu.

Okresný súd teda pri svojom rozhodovaní vychádzal aj z dôkazov, ktoré neboli vykonané v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku, resp. aj z dôkazu, ktorý objasňovanú skutočnosť neobjasňuje dostatočným spôsobom.

V každom prípade, napriek týmto okolnostiam je potrebné uviesť, že aj z dôkazov, ktoré boli vykonané v súlade so zákonom je možné už teraz ustáliť, že skutok tak, ako je uvedený v obžalobe, resp. vo výroku napadnutého uznesenia (až na spomínanú pochybnosť vo vzťahu k výške škody) sa stal a že ho obžalovaní spáchali.

To napokon obžalovaní ani nepopierajú, obaja priznali, že potom, čo sa dozvedeli, že bol v F. L. odhalený pamätník Dr. Vasiľovi Biľakovi prišli vozidlom do uvedenej obce a farbou, ktorú si doniesli so sebou, malo ísť o farbu presne nezisteného druhu, ktorú vzal z domu obž. L. L. Z., poliali pamätník a následne túto farbu rukavicou rozotreli, pričom sa počas uvedenej činnosti neustále natáčali a fotili a neskôr tieto záznamy zverejnili na sociálnej sieti. Motívom ich konania malo podľa ich výpovedí byť presvedčenie, že postavením a odhalením tohto pamätníka bol spáchaný trestný čin a ak by na túto skutočnosť neboli

poukázali mohlo by sa stať, že takéto pomníky by sa stavali po celom Slovensku. Podľa ich názoru z ich strany išlo o konanie v nutnej obrane.

Tejto časti obrany obžalovaných sa však prvostupňový súd vôbec nevenoval, teda neriešil a nevysporiadal sa s tvrdením obžalovaných, že malo ísť o konanie v nutnej obrane v zmysle § 25 Tr. zák. V závere svojho uznesenie len konštatuje, že obžalovaní v prípravnom konaní, ako aj na hlavnom pojednávaní uviedli, že konali v krajnej núdzi (čo nie je pravdou, aj keď je potrebné uviesť, že v zápisnici z hlavného pojednávania zo dňa 3.2.2016 je pri stanovisku obhajcu k prednesenej obžalobe protokolované, že v danom prípade ide o krajnú núdzu) a konštatuje, že krajnou núdzou sa odvracia nebezpečenstvo, ktoré hrozí priamo, bezprostredne a ktoré nie je možné odvrátiť inak a v danom prípade to nebolo, preto nie je možné konštatovať, že zo strany obžalovaných išlo o krajnú núdzu.

Vzhľadom na to, že obrana obžalovaných skutočne nesmerovala k tomu, žeby mali konať v krajnej núdzi, teda k okolnosti vylučujúcej protiprávnosť činu v zmysle § 24 Tr. zák., ale v nutnej obrane podľa § 25 Tr. zák., mal sa prvostupňový súd v dôvodoch svojho rozhodnutia vysporiadať aj s otázkou, prečo podľa neho nedošlo k naplneniu okolnosti vylučujúcej protiprávnosť činu v zmysle uvedeného ustanovenia (aj keď to priamo v dôvodoch konania nekonštatuje, je vzhľadom na spôsob jeho rozhodnutia zrejmé, že neposudzoval konanie obžalovaných tak, ako ho prezentovali oni, teda ako konanie v nutnej obrane v zmysle § 25 Tr. zák.).

Vzhľadom na obsah obrany obžalovaných a napokon aj obsah vyjadrenia k sťažnosti prokurátora považuje krajský súd za potrebné zvýrazniť znenie ust. § 25 ods. 1 Tr. zák., podľa ktorého čin inak trestný, ktorým niekto odvracia priamo hroziaci alebo trvajúci útok na záujem chránený týmto zákonom, nie je trestným činom.

Podľa § 25 ods. 2 Tr. zák. nejde o nutnú obranu, ak obrana bola celkom zjavne neprimeraná útoku, najmä k jeho spôsobu, miestu a času, okolnostiam vzťahujúcim sa k osobe útočníka alebo k osobe obrancu.

Podľa § 25 ods. 3 Tr. zák. ten kto odvracia útok spôsobom uvedeným v odseku 2 nebude trestne zodpovedný, ak konal v silnom rozrušení spôsobenom útokom, najmä v dôsledku zmätku, strachu alebo zľaknutia.

Podľa § 25 ods. 4 Tr. zák. ak sa niekto vzhľadom na okolnosti prípadu mylne domnieva, že útok hrozí, nevylučuje to trestnú zodpovednosť za čin spáchaný z nedbanlivosti, ak omyl spočíva v nedbanlivosti.

Pre naplnenie okolnosti vylučujúcej protiprávnosť činu v zmysle vyššie citovaného ustanovenia je teda nutné, aby tu existoval priamo hroziaci alebo trvajúci útok na záujem chránený Trestným zákonom. Musí ísť teda o obranu pred konaním, ktoré je protiprávne a ktoré bezprostredne hrozí alebo trvá. O nutnú obranu sa nemôže jednať v prípade, ak už bol protiprávny čin dokonaný. Navyiac je zrejmé (a to je možné vyvodiť zo znenia ust. § 25 ods. 2 Tr. zák. výslovne, ale vyplýva to aj z celej koncepcie uvedeného ust. § 25 Tr. zák.), že obrana, ku ktorej je oprávnený ktokoľvek, nielen ten, kto je bezprostredne sám útokom ohrozený, musí smerovať voči útočníkovi. Len za splnenia týchto základných podmienok je možné uvažovať o splnení podmienok nutnej obrany ako okolnosti vylučujúcej protiprávnosť činu v zmysle ust. § 25 Tr. zák. a s tým sa bude musieť okresný súd aj vysporiadať, keďže práve na tejto okolnosti obžalovaní zakladajú svoju obranu.

Mimo uvedeného je však potrebné uviesť, že ani z rozhodnutia prvostupňového súdu samotného, resp. z jeho dôvodov, vlastne nie je možné zistiť, vzhľadom na ktoré skutočnosti prvostupňový súd dospel k záveru, ktorý prezentoval vo výroku svojho uznesenia, nehovoriac už o tom, že nie je zrejmé, prečo na dvoch miestach na rozdiel od iných skutočností, ktoré v odôvodnení rozhodnutia uvádza, zvýrazňuje, že obžalovaní bustu poliali červenou farbou.

Podľa § 246 ods. 1 Tr. zák. sa prečinu poškodzovania cudzej veci dopustí páchatel', ktorý poškodí cudziu vec tým, že ju postrieka, pomaluje, popíše farbou alebo inou látkou.

Je pravdou, že o poškodenie cudzej veci „poliatím“ zákon výslovne medzi spôsobmi spáchania trestného činu neuvádza. Prečo to okresný súd takto zdôrazňuje, resp. zvýrazňuje a prečo spôsob poškodenia

v danom prípade nepodradzuje pod niektorý z vyžadovaných spôsobov poškodenia, to z rozhodnutia zistiť nie je možné.

Naviac si okresný súd odporuje vo svojich tvrdeniach aj vo vzťahu k posudzovaniu závažnosti stíhaného prečinu. Na jednej strane správne konštatuje znenie ust. § 10 ods. 2 Tr. zák. a možno súhlasiť aj s ďalším jeho tvrdením, že stupeň závažnosti nemožno presne zmerať a vyjadriť v konkrétnych jednotkách, že túto závažnosť určujú predovšetkým spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, miera zavinenia a pohnútky, páchatela a že tieto kritéria je potrebné zhodnotiť v ich súhrne. Na druhej strane však okresný súd konštatuje, že podľa jeho názoru stupeň nebezpečnosti konania oboch obžalovaných je malý a nie sú preto naplnené materiálne znaky skutkovej podstaty žalovaného prečinu.

Toto je už však záver, ktorý odporuje výroku napadnutého uznesenia, nehovoriac o tom, že pojem stupňa nebezpečnosti konania obžalovaného pre spoločnosť Trestný zákon č. 300/2005 ani nepozná. Takéto kritérium bolo upravené v zákone č. 140/1961 Zb. V zmysle ust. § 3 ods. 2 uvedeného zákona čin, ktorého stupeň nebezpečnosti pre spoločnosť je nepatrný, nie je trestným činom, aj keď ináč vykazuje znaky trestného činu.

Čiže ani v zmysle predtým účinného Trestného zákona (ktorého aplikácia už, samozrejme, neprichádza do úvahy vzhľadom na dobu spáchania skutku a zákaz retroaktivity), ale ani vzhľadom na znenie ust. § 10 ods. 2 Tr. zák. nie je možné konštatovať, v prípade ak dospeje prvostupňový súd k záveru, že nebezpečnosť konania, inak povedané závažnosť činu, je malá (čo je stupeň vyšší než nepatrný), nie sú naplnené materiálne znaky prečinu, pretože tie nie sú naplnené len vtedy, ak je závažnosť činu nepatrná.

Na rozdiel od výroku napadnutého uznesenia to však prvostupňový súd v dôvodoch svojho rozhodnutia konštatuje a aj z uvedeného dôvodu je preto jeho rozhodnutie v podstate nepreskúmateľné.

Z uvedených dôvodov preto krajský súd napadnuté uznesenie v zmysle § 194 ods. 1 písm. b) Tr. por. zrušil a okresnému súdu uložil, aby vo veci znova konal a rozhodol.
jednohlasne

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.